

Česká filharmonie uvede Janu z Arku pod vedením Lukáše Vasilka

Praha (6. února 2025) – Hlavní sbormistr Pražského filharmonického sboru poprvé povede Českou filharmonii. Společně nastudují oratorium *Jana z Arku na hranici*, které napsal Arthur Honegger na text básníka Paula Claudela. Hlavní roli ztvární renomovaná francouzská herečka Audrey Bonnet, která se postavou Johanky z Arku proslula na mnohých jevištích, například v Lyonu nebo Bruselu. Rozsáhlá, až monumentální skladba, jež spojuje sólisty, recitátory, smíšený a dětský pěvecký sbor a orchestr, je uváděna jen zřídka. Ve Dvořákově síni Rudolfiny zazní *Jana z Arku na hranici* poprvé od roku 1974 příští týden – ve čtvrtek a v pátek 13. a 14. února, vždy od 19:30, a v sobotu 15. února od 15:00.

„Jana z Arku na hranici je úchvatná skladba, která dokonale spojuje hudbu se silným příběhem. Posluchače pohltí hned od prvních taktů a nechá je vydechnout až na konci koncertu. Máme skvělé obsazení, v čele s Pražským filharmonickým sborem a Českou filharmonií, a Johanku ztvární vynikající francouzská umělkyně Audrey Bonnet. Myslím, že nás čeká velká událost,“ těší se **Lukáš Vasilek**. Zároveň naznačuje, proč se *Jana z Arku na hranici* neuvádí často: „Člověk k tomu potřebuje nejen odvalu, ale i dost času a trpělivosti. Nastudovat tuto partituru poctivě, pochopit všechny její hudební detaily a zároveň složitý příběh plný symbolů a historických odkazů, to není něco, co by šlo udělat rychle. A navíc potřebujete skvělé interprety, vhodný sál a odvážného pořadatele. Taková konstelace nastává jen výjimečně.“

Honeggerovo oratorium reflektuje poslední chvíle života **Jany z Arku**, klíčové postavy stoleté války mezi Anglií a Francií, kde se stala symbolem národní jednoty a víry. V roce 1429, ve věku 17 let, vedla francouzské vojsko k rozhodujícímu vítězství u Orléans, což umožnilo korunování Karla VII. na francouzského krále v Remeši, čímž posílila jeho legitimitu a přispěla k obratu v konfliktu. I když byla v roce 1430 zajata, odsouzena za kacířství a v roce 1431 v Rouenu upálena na hranici, její smrt paradoxně zvýšila její význam jako mučednice a národní hrdinky. Po rehabilitaci jejího procesu v roce 1456 a její kanonizaci v roce 1920 se stala symbolem víry, odvahy a oběti, a její odkaz zůstává silným historickým a kulturním fenoménem dodnes. Pro české země je zajímavé, že adresovala husitům několik listů a hrozila jim křížovou výpravou, pokud se „nevrátí ke katolické víře a původnímu světlu“.

Janu z Arku na hranici Arthura Honeggera lze zhruba rozdělit na tři části. V úvodu je Jana připravována na svůj soud. Hlasy, které ji kdysi vedly do boje, nyní obviňují její činy. Jana je postavena před soud, jenž má rozhodnout o jejím osudu. V prostřední části se ukazují okolnosti, které vedly k jejímu zatčení. Jana vzpomíná na své boje a na božská zjevení, která ji dovedla k vykonání velkých činů. V poslední scéně, kdy se Jana nachází na hranici, zní slova světic a sboru: „Nikdo není hoden větší lásky než ten, kdo obětuje život za ty, jež miluje.“

Hudba v oratoriu je plná napětí, emocí a kontrastů. Honegger používá silné orchestrální plochy, které podporují dramatický vývoj příběhu, a zároveň výjimečně pracuje se sborem a sólisty, čímž ještě více umocňuje celkové vyznění díla. Skladatel zvolil monumentální provozovací aparát: vedle sólistů a velkého, často děleného smíšeného sboru i dětský sbor, ve velkém orchestru rozšířil skupinu dechových nástrojů o trojici altových saxofonů a v krajních polohách o pikolu s malým klarinetem a basklarinet s kontrafagotem. Žestě redukoval na zvukově homogenní trojice trubek a trombonů a přidal vysokou bachovskou trubku a basový trombon. K dechové sekci připojil Martenotovy vlny, raný elektronický nástroj, na nějž při premiéře v roce 1938 hrál jeho vynálezce, celestu, dva klavíry, skupinu bicích nástrojů pro tři hráče a sborově obsazené smyčcové kvinteto.

Oratorium *Jana z Arku na hranici* dokončil Arthur Honegger roku 1935, na premiéru se však muselo čekat. Koncertantní uvedení se uskutečnilo 12. května 1938 v Basileji, scénická premiéra se konala 13. června 1942 v Městském divadle v Curychu. **Česká filharmonie** poprvé nastudovala *Janu z Arku* v roce 1959. Uvedení chystané Českou filharmonií pod taktovkou Václava Neumanna na leden 1970 bylo pro svou jasnou a záměrnou asociaci ohroženo. Ideologickému doзору tehdy došlo, že oratorium má být uvedeno k Palachovu výročí. „Byl z toho samozřejmě strašný průšvih. Datum uvedení jsme museli změnit a nesměli jsme vysvětlit, proč ke změně dochází. Hrál se o čtrnáct dnů později, bylo vyprodáno, koncert měl manifestační charakter, protože všichni věděli, o co jde,“ vzpomínal tehdejší dramaturg **Ivan Medek**. Dalšího uvedení se *Jana z Arku na hranici* s Českou filharmonií, Pražským filharmonickým sborem a Kühnovým dětským sborem dočkala v roce 1974, dirigentem byl Serge Baudo. O rok později vyšla dodnes oceňovaná nahrávka.

Kontakt: Luděk Březina, tel.: 736 605 620, e-mail: ludek.brezina@ceskafilharmonie.cz